

**Talousvaliokunnan mietintö n:o 51 hallituksen esityksestä laiksi
elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain muuttamisesta
sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi**

Eduskunta on lähettänyt 29 päivänä lokakuuta 1992 talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 259 laiksi elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Esityksen johdosta valiokunnassa ovat olleet kuultavina hallitusneuvos Onni Juva ja va. esittelijä Seppo Puustinen kauppa- ja teollisuusministeriöstä, vs. lainsäädäntöneuvos Marja-Leena Rinkineva oikeusministeriöstä ja ylitarkastaja Pentti Visanen sisäasiainministeriöstä.

Hallituksen esitys

Lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että laillista ja hyvän tavan mukaista elinkeinoa saa harjoittaa luonnollinen henkilö, jolla on asuinpaikka Euroopan talousalueella, sekä suomalainen yhteisö ja säätiö. Näiden lisäksi elinkeinoa saa harjoittaa myös Suomessa sivuliikkeen rekisteröinyt ulkomainen yhteisö ja säätiö, joka on perustettu jonkin Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädännön mukaan ja jolla on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka jossakin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi myöntää luvan harjoittaa elinkeinoa muullekin kuin edellä tarkoitettulle luonnolliselle henkilölle sekä ulkomaiselle yhteisölle tai säätiölle.

Voimassa olevan lain mukaisesta elinkeinoluopamenettelystä ehdotetaan luovuttavaksi. Elinkeinoilmoitusmenettelyä ehdotetaan uudistettavaksi siten, että ennen toiminnan alkamista on tehtävä kaupparekisterilaissa säädetty perusilmoitus.

Ulkomaalaisen ei enää tarvitse asettaa verovakuutta, ja ulkomaalaisia koskeva kulkukauppakielto ehdotetaan kumottavaksi.

Elinkeinonharjoittajalla on oltava edustaja, jolla on kotipaikka Suomessa. Edustajalla on oltava oikeus elinkeinonharjoittajan puolesta ottaa vastaan haasteita ja muita tiedoksiantoja.

Elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annettuun lakiin ehdotettujen muutosta johdosta ehdotetaan muutettavaksi myös kaupparekisterilakia, verotuslakia ja liikevaihtoverolakia.

Valiokunnan kannanotot

Valiokunta ehdottaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin kommentein ja huomautuksin.

Valiokunta pitää elinkeinon harjoittamisen oikeuden laajentamista ehdotetulla tavalla asianmukaisena. Yhteisöläinsäädäntöön on tulossa vastaavanlaiset säännökset. Ulkomaalaisten yritysostoja ollaan myös vapauttamassa. Mikäli elinkeinolain säännökset poikkeaisivat yhteisöläinsäädännön säännöksistä, se antaisi mahdollisuuden kiertää elinkeinolain säännöksiä harjoittamalla elinkeinotoimintaa yritysmuodossa.

Elinkeinon harjoittamisen oikeus laajenee ETA-sopimuksen vaatimusten mukaisesti. Kun Suomeen saa tulla harjoittamaan elinkeinoa erilaisista kulttuureista, valiokunta korostaa, että harjoitettavan elinkeinon tulee kuitenkin olla Suomen lakien mukaista ja Suomessa yleisesti hyväksytyjen hyvien tapojen mukaista.

Sillä, joka tulee harjoittamaan Suomeen elinkeinoa, tulee olla laillinen asuinpaikka Euroopan talousalueella. Maahan tuloon ja maassa oleskeluun saattaa liittyä tulkinnanvaraisuuksia muun muassa sellaisissa tapauksissa, joissa tulevan elinkeinonharjoittajan mukana muuttaa muun kuin ETA-valtion kansalaisuuden omaavia perheenjäseniä. Ulkomaalaisen Suomeen tuloa sekä Suomessa oleskelua ja työskentelyä koskevat tapaukset ratkaistaan kuitenkin omien säännöstensä mukaan.

Valiokunta ehdottaa, että elinkeinolakiehdotuksen 1 §:n 2 momenttiin tehdään lisäys, jonka mukaan kauppa- ja teollisuusministeriön lupa tarvitaan myös elinkeinon harjoittamiseen avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön yhtiömiehenä.

Avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetun lain 1 luvun 1 §:n mukaan kyseistä lakia sovelletaan, kun kaksi tai useampi harjoittaa sopimuksen perusteella yhdessä elinkeinotoimintaa yhteisen taloudellisen tarkoituksen saavuttamiseksi. Avoimessa yhtiössä ja kommandiittiyhtiössä on siten kysymys elinkeinotoiminnan harjoittamisesta yhdessä toisen kanssa.

Lakiehdotuksen 1 §:n 1 momentin mukaan luonnollinen henkilö, jolla on asuinpaikka Euroopan talousalueella, voi olla perustajana avoimessa yhtiössä ja kommandiittiyhtiössä sekä ryhtyä sellaisen yhtiömieheksi ilman lupaa. Koska talousalueen ulkopuolella asuva luonnollinen henkilö tarvitsee 2 momentin mukaan kauppa- ja teollisuusministeriön luvan elinkeinon harjoittamiseen, hän ei myöskään voisi perustaa avointa yhtiötä tai kommandiittiyhtiötä tai ryhtyä siihen yhtiömieheksi ilman lupaa.

1.

Laki

elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan elinkeinon harjoittamisen oikeudesta 27 päivänä syyskuuta 1919 annetun lain 2, 8—11 ja 25 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 § osittain muutettuna 10 päivänä tammikuuta 1969 annetulla lailla (9/69) ja 25 § 16 päivänä joulukuuta 1977 annetussa laissa (961/77),

muutetaan 1 ja 7 § sekä 27 §:n 1 momentti,

näistä 7 § sellaisena kuin se on mainitussa 16 päivänä joulukuuta 1977 annetussa laissa, sekä *lisätään* 6 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 10 päivänä tammikuuta 1969 annetussa laissa, uusi 3 ja 4 momentti seuraavasti:

1 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Kauppa- ja teollisuusministeriö voi myöntää luvan harjoittaa elinkeinoa myös muulle kuin 1 momentissa tarkoitettulle luonnolliselle henkilölle sekä ulkomaiselle yhteisölle ja säätiölle. *Tällainen lupa tarvitaan myös elinkeinon harjoittamiseen avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön yhtiömiehenä.*

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

6, 7 ja 27 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1992

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Louekoski, varapuheenjohtaja Björkenheim, jäsenet Dromberg, Jansson, Jurva, Jääskeläinen, Kauppinen,

Korhonen, Koski, Laivoranta, J. Leppänen, Linnainmaa, Lipponen, Luhtanen, Paloheimo ja Saastamoinen.